

511

Besluit van 14 oktober 1988, houdende regeling inzake het met bepaalde luchtvaartuigen opstijgen van en landen op alsmede het inrichten, van niet als luchtvaarterreinen aangewezen terreinen (Besluit inrichting en gebruik niet aangewezen luchtvaarterreinen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, mede namens Onze Minister van Defensie van 1 juni 1988, nr. LV/L 22525, Rijksluchtvaartdienst;

Gelet op artikel 14, tweede lid onder a, jo. artikel 62, derde lid van de Luchtvaartwet;

De Raad van State gehoord (advies van 11 juli 1988, nr. W09.88.0293.);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, mede namens Onze Minister van Defensie van 10 oktober 1988, nr. LV/L 25007, Rijksluchtvaartdienst;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK 1 BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1

Voor het bij deze regeling bepaalde zijn de volgende begripsbepalingen van toepassing:

1.a. Directeur-Generaal: de Directeur-Generaal van de Rijksluchtvaartdienst;

b. Plaatselijke verkeersleidingsdienst: een verkeersleiding belast met het geven van verkeersleiding aan luchtvaarterreinverkeer;

c. Plaatselijk verkeersleidingsgebied: een verkeersleidingsgebied, dat zich verticaal uitstrekt vanaf het aardoppervlak tot aan een vastgestelde bovengrens.

Voorts wordt in deze regeling verstaan onder:

2.a. Beheerder:

– voor wat betreft een helihaven: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een helihaven in stand houdt;

– voor wat betreft een zweefvliegterrein: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een zweefvliegterrein in stand houdt.

- b. In- en uitvliegsector:
 - voor wat betreft hefschroefvliegtuigen en landbouwehfschroefvliegtuigen: een ten behoeve van de eindnadering tot standvlucht dan wel de start van een hefschroefvliegtuig bepaald gebied.
 - voor wat betreft landbouwvleugelvliegtuigen: een ten behoeve van de eindnadering, dan wel de start van een landbouwvleugelvliegtuig bepaald gebied.
 - voor wat betreft motorzweefvliegtuigen: een ten behoeve van de eindnadering dan wel de start van een motorzweefvliegtuig bepaald gebied.
- 3. Met betrekking tot hefschroefvliegtuigen:
 - a. Een heliterrein: een terrein dat geschikt is om, tijdelijk en uitzonderlijk, te worden gebruikt door hefschroefvliegtuigen.
 - b. Een helihaven: een terrein dat permanent is ingericht en uitgerust en geschikt is om te worden gebruikt door hefschroefvliegtuigen, dan wel een platform, dat is aangelegd op een bouwwerk, constructie of vaartuig en dat permanent is ingericht en uitgerust om te worden gebruikt door hefschroefvliegtuigen.
 - c. Gebruik van hefschroefvliegtuigen: het van een helihaven of heliterrein opstijgen of daarop landen van hefschroefvliegtuigen, alsmede alle andere bewegingen van zodanig vliegtuig en handelingen op de helihaven of het heliterrein die daarmee direct verband houden.
 - d. Een landingsplaats: een gedeelte van een helihaven of een heliterrein, dat bestemd is voor het opstijgen en landen van hefschroefvliegtuigen.
 - e. Lengte over alles (LOA): de totale lengte van een hefschroefvliegtuig inclusief de rotorvelden.
- 4. Met betrekking tot ballonnen:
 - a. Een vrije ballon: een ballon, waar zich één of meer personen aan boord bevindt.
 - b. Een kabelballon: een ballon die tijdens het in de lucht houden permanent is bevestigd aan het aardoppervlak.
 - c. Een ballonterrein: het voor een ballonopstijging geschikt terrein.
- 5. Met betrekking tot landbouwvluchtvaart:
 - a. Een landbouwvliegtuig: een ingevolge de Luchtvaartwet voor het uitvoeren van landbouwwerkzaamheden geschikt vleugelvliegtuig dan wel hefschroefvliegtuig.
 - b. Exploitant: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een landbouwvliegtuig gebruikt.
- 6. Met betrekking tot zweefvliegtuigen en motorzweefvliegtuigen:
 - a. Een zweefvliegerterrein: een terrein dat ingericht, uitgerust en geschikt is om te worden gebruikt door zweefvliegtuigen en/of motorzweefvliegtuigen.
 - b. Gebruik van zweefvliegtuigen en motorzweefvliegtuigen: het van een zweefvliegerterrein opstijgen of daarop landen van zweefvliegtuigen en/of motorzweefvliegtuigen, alsmede alle andere bewegingen van zodanige vliegtuigen en handelingen op het zweefvliegerterrein die daarmee direct verband houden.
 - c. Een startterrein: een gedeelte van een zweefvliegerterrein bestemd voor het opstijgen van zweefvliegtuigen door middel van een lier.
 - d. Een lierbaan: een gedeelte van een zweefvliegerterrein bestemd voor het uitleggen van de lierkabel.
 - e. Een landingsterrein: een gedeelte van het zweefvliegerterrein bestemd voor het landen van zweefvliegtuigen en/of motorzweefvliegtuigen.
 - f. Invliegsector: een ten behoeve van de eindnadering van een zweefvliegtuig bepaald gebied.
 - g. Een strook: een gedeelte van het landingsterrein, waarin een baan voor motorzweefvliegtuigen is gelegen.
 - h. Een baan: een gedeelte van het landingsterrein bestemd voor het opstijgen en/of landen van motorzweefvliegtuigen.

HOOFDSTUK II HEFSCHROEFVLIEGTUIGEN

Artikel 2

1. De verbodsbepalingen bedoeld in artikel 14, eerste lid onder a en b van de Luchtvaartwet zijn niet van toepassing in geval van het opstijgen of doen opstijgen van en het landen of doen landen op niet als luchtvaartterrein aangewezen terreinen, met militaire hefschroefvliegtuigen, in gebruik bij de Nederlandse dan wel bondgenootschappelijke krijgsmacht, en met hefschroefvliegtuigen in gebruik bij de Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie, alsmede hefschroefvliegtuigen welke worden gebruikt ten behoeve van spoedeisende hulpverlening.

2. De verbodsbepalingen bedoeld in artikel 14, eerste lid onder a en b van de Luchtvaartwet zijn niet van toepassing in geval van het opstijgen of doen opstijgen van en het landen of doen landen op een heliterrein of een heliterrein, met in het Nederlands Luchtvaartuigregister ingeschreven burgerhefschroefvliegtuigen, indien aan de in dit hoofdstuk gegeven voorschriften wordt voldaan.

3. De verbodsbepalingen in artikel 14, eerste lid, onder a en b, van de Luchtvaartwet zijn niet van toepassing op het landen of opstijgen van een heliterrein, geplaatst op een mijnbouwinstallatie voorzover hiervoor op basis van de Mijwet 1903 of de Mijwet Continentaal Plat regels zijn gesteld.

Algemene voorschriften voor het gebruik van een heliterrein

Artikel 3

1. Een heliterrein moet zijn gelegen buiten een luchtvaartterreinverkeersgebied (ATZ).

2. Een heliterrein moet verder zijn gelegen dan 50 meter van aaneengesloten woonbebouwing, met inachtneming van het gestelde in artikel 4, eerste lid onder c, d en e.

3. Een heliterrein moet verder zijn gelegen dan 50 meter van een openbare weg, tenzij deze weg door de bevoegde autoriteiten is afgezet.

4. Een heliterrein moet zodanig zijn gelegen dat het landen en opstijgen kan geschieden, zonder dat daarbij behoeft te worden gevlogen boven gebieden met aaneengesloten bebouwing of kunstwerken, met inbegrip van industrie- en havengebieden, tenzij gebruik wordt gemaakt van een meermotorig hefschroefvliegtuig indien kan worden voldaan aan het gestelde in artikel 4, tweede lid, ten aanzien van de gewicht/vermogensverhouding.

5. Het heliterrein moet vrij zijn van hindernissen en zodanig afgezet dat het bij gebruik vrij van publiek is.

6. Het innemen van brandstof op het heliterrein is slechts toegestaan met stilstaande rotor en zonder dat zich passagiers aan boord bevinden. Tijdens het tanken moeten in de nabijheid van het hefschroefvliegtuig blusmiddelen aanwezig zijn, bestaande uit ten minste een draagbaar blustoestel met een vulling van 9 kg bluspoeder.

7. Indien met draaiende rotor passagiers in- en uit moeten stappen moeten deze onder geleide van daartoe getraind personeel naar en van het hefschroefvliegtuig worden geleid.

8. Indien een heliterrein is gelegen binnen 4 kilometer van een ingevolge de Luchtvaartwet aangewezen niet gecontroleerde luchtvaartterrein, moet het gebruik van dat heliterrein vooraf worden gecoördineerd met de havenmeester van het betreffende luchtvaartterrein.

9. Indien een heliterrein is gelegen binnen een plaatselijk verkeersleidingsgebied moet voor het gebruik van dat heliterrein vooraf toestemming zijn verkregen van de plaatselijke verkeersleidingsdienst.

Bijzondere voorschriften voor het gebruik van een heliterrein

Artikel 4

1. Indien meer dan twee maal per dag op hetzelfde heliterrein wordt geland en daarvan wordt opgestegen, zijn de volgende eisen ten aanzien van het heliterrein van toepassing.

a. De afmetingen van het heliterrein moeten ten minste als volgt zijn:
1°. lengte: 3 maal de lengte over alles van het te gebruiken hefschroefvliegtuig;

2°. breedte: 2 maal de lengte over alles van het te gebruiken hefschroefvliegtuig.

b. De lange zijde van het terrein dient bij voorkeur parallel te liggen aan de hartlijn van de in- en uitvliegsector en bij voorkeur zijn gelegen in de overheersende windrichting.

c. In de in- en uitvliegsectoren van het heliterrein mogen geen hindernissen (inclusief publiek) steken door een denkbeeldig vlak, dat met de korte zijde van dit terrein als basis, oploopt onder een hoek van 1:8 (hoogte:afstand), tot een afstand van 300 meter, gemeten vanaf de landingsplaats.

d. Ter weerszijden van de lange zijde van het heliterrein en van de in- en uitvliegsectoren mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat vanaf de lange zijden van dit terrein oploopt onder een hoek van 1:2 (hoogte:afstand), tot een afstand van 75 meter.

e. De snijlijnen van de onder c en d genoemde vlakken bepalen de divergentie van het vlak onder c.

f. Bij het gebruik van een heliterrein moet in de nabijheid ervan de windrichting worden aangegeven door middel van een windzak, een vlag of een ander gelijkwaardig middel. Het heliterrein moet worden gemarkeerd door middel van een hoofdletter H, in de kleur wit met de afmetingen circa 3 meter hoog, circa 1,80 meter breed en een lijndikte van circa 0,40 meter en waarvan de dwarsbalk loodrecht op de preferentie in- en uitvliegsectoren is gelegen.

g. Voordat van het heliterrein gebruik mag worden gemaakt is de eigenaar of houder van het hefschroefvliegtuig, dat wordt gebruikt verplicht zich ervan te vergewissen, dat het betrokken terrein ten minste voldoet aan het gestelde in dit lid onder a t/m e. Hij dient er tevens voor zorg te dragen dat de gezagvoerder van het hefschroefvliegtuig wordt ingelicht over de terreinomstandigheden en de hindernissituatie in de directe omgeving van het heliterrein.

2. Het gestelde in het eerste lid onder c, d en e geldt niet ten aanzien van het gebruik van een meermotorig hefschroefvliegtuig, mits een zodanige gewicht/vermogensverhouding wordt gekozen, dat onder de heersende weersomstandigheden bij uitval van een motor, een veilige noodlanding kan worden uitgevoerd op het heliterrein, dan wel de vlucht op een veilige hoogte kan worden voortgezet.

3.a. Voor het uitvoeren van niet meer dan twee landingen en opstijgingen per dag op en van hetzelfde heliterrein moet dit heliterrein ten minste zodanige afmetingen hebben, dat daarin een denkbeeldige cirkel kan worden beschreven met een diameter van anderhalf maal de lengte over alles van het betrokken hefschroefvliegtuig, terwijl de hindernissituatie in de directe omgeving van het heliterrein zodanig moet zijn, dat een veilige landing en opstijging kan worden uitgevoerd.

b. In de onmiddellijke omgeving van het heliterrein moeten in dat geval voldoende geschikte terreinen aanwezig zijn voor het uitvoeren van een nood- of voorzorgslanding bij een plotseling optredende storing van een motor.

c. Alvorens op een zodanig heliterrein te landen moet de gezagvoerder de omgeving van het heliterrein hebben verkend en zich op de hoogte hebben gesteld van de terreinomstandigheden en de hindernissituatie.

Artikel 5

1. Het gebruik van een hefschroefvliegtuig moet zodanig geschieden, dat te allen tijde een veilige nood- of voorzorgslanding kan worden uitgevoerd, zonder dat daarbij personen of zaken op de grond of op het water in gevaar worden gebracht.

2. De eigenaar of houder van het hefschroefvliegtuig, is verplicht ten minste 24 uur voor de dag dat het heliterrein zal worden gebruikt dit voornemen schriftelijk aan de Directeur-Generaal en de Commandant Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie, kenbaar te maken.

3. In de in het tweede lid bedoelde brief moet ten minste worden vermeld:

- a. fabrikaat en type van het te gebruiken hefschroefvliegtuig;
- b. datum/data en het vermoedelijke tijdstip waarop het heliterrein zal worden gebruikt;
- c. de reden/redenen waarom het heliterrein zal worden gebruikt;
- d. de gemeente waarin het betrokken heliterrein is gelegen, alsmede door middel van een kaart of een plattegrond, de geografische ligging van het terrein in die gemeente.

4. Bij dringende noodzaak, zulks ter beoordeling van de Directeur-Generaal kan van de in het tweede lid bedoelde termijn worden afgeweken. In dat geval dient de melding per telexbericht te worden gedaan, met dien verstande, dat in plaats van de in het derde lid onder d bedoelde kaart of platte grond, de lokatie van het terrein in geografische coördinaten in het telexbericht kan worden aangegeven.

5. Van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het terrein moet voor het gebruik van dat terrein als heliterrein, toestemming zijn verkregen.

6. Door de burgemeester van de gemeente waarin het terrein is gelegen moet, voordat het terrein als heliterrein wordt gebruikt, in verband met de openbare orde en veiligheid een verklaring van geen bezwaar zijn verleend.

7. Vóór aanvang van de vlucht naar het heliterrein moet de gezagvoerder zich ervan vergewissen dat een verklaring van geen bezwaar van de burgemeester van de gemeente waarin het terrein is gelegen en van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het terrein, alsmede een afschrift van de in het tweede of vierde lid bedoelde brief of melding ter inzage aanwezig is.

Het inrichten van een helihaven

Artikel 6

1. De verbodsbepaling bedoeld in artikel 14, eerste lid, onder c, van de Luchtvaartwet is niet van toepassing in geval een helihaven wordt of is ingericht op een mijnbouwinstallatie voorzover hiervoor op basis van de Mijnwet 1903 of de Mijnwet Continentaal Plat regels zijn gesteld.

2. Met inachtneming van het gestelde in artikel 7 en 8, is de verbodsbepaling bedoeld in artikel 14, eerste lid onder c van de Luchtvaartwet niet van toepassing in geval een terrein of een platform als helihaven wordt ingericht:

- a. bestemd ten behoeve van medische doeleinden bij of op een ziekenhuis;
- b. installaties of bouwwerken, hecht verbonden met of verankerd op de zeebodem welke zijn gelegen binnen de territoriale wateren;
- c. bij of op gebouwen op een terrein, dat niet toegankelijk is voor publiek en de helihaven bestemd is voor vervoer ten eigen behoeve of ten behoeve van eigen bedrijf.

Artikel 7

1. De aanleg, inrichting en uitrusting van een helihaven moet, ter beoordeling door de Directeur-Generaal zodanig zijn dat hefschroefvliegtuigen daarvan een veilig gebruik kunnen maken. Hiertoe dienen desgevraagd gegevens te worden overgelegd.

2. Er moeten ten genoegen van de Directeur-Generaal voorzieningen worden getroffen dat de in- en uitvliegsectoren zodanig zullen zijn dat hefschroefvliegtuigen veilig kunnen landen op en opstijgen van de helihaven.

3. Voor de beoordeling als bedoeld in het eerste lid moeten in ieder geval de volgende gegevens worden overgelegd:

a. de lengte over alles van het grootste hefschroefvliegtuig dat van de helihaven gebruik gaat maken;

b. de reden/redenen waarom de helihaven nodig wordt geacht en het beoogde gebruik dat ervan zal worden gemaakt;

c. de gemeente waarin de helihaven is gelegen;

d. de afmetingen van het terrein of van het platform dat als helihaven zal worden aangelegd;

e. een duidelijke kaart waaruit de geografische ligging en de aard inclusief hoogtegegevens van de omgeving van het betrokken terrein of platform duidelijk blijft;

f. een verklaring van geen bezwaar van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het betrokken terrein of platform;

g. een verklaring van geen bezwaar van de burgemeester van de gemeente waarin het betrokken terrein of het platform is gelegen.

4. Het gestelde in het derde lid onder c en g is niet van toepassing op een helihaven op installaties en bouwwerken als bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder b.

Algemene voorschriften voor het gebruik van een helihaven

Artikel 8

1. Het bepaalde in artikel 3, vijfde tot en met negende lid, is van overeenkomstige toepassing op het gebruik van een helihaven, als bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder a en c.

2. Artikel 3, zesde en zevende lid is van overeenkomstige toepassing op installaties of bouwwerken, hecht verbonden met of verankerd op de zeebodem, welke zijn gelegen binnen de territoriale wateren.

3. De beheerder van een helihaven moet zorg dragen dat:

a. van de helihaven een veilig gebruik kan worden gemaakt;

b. maatregelen worden genomen voor een behoorlijk toezicht op de veiligheid en goede orde op de helihaven tijdens het gebruik van hefschroefvliegtuigen;

c. het gebruik van hefschroefvliegtuigen op de helihaven, met uitzondering van een zich op een mijnbouwinstallatie bevindende helihaven, in een register wordt vastgelegd. In dit register moeten ten minste de navolgende gegevens worden vermeld:

– het nationaliteits- en inschrijvingskenmerk alsmede het type hefschroefvliegtuig;

– datum en tijdstip van aankomst;

– luchtvaartterrein, helihaven of heliterrein waarvan het hefschroefvliegtuig het laatst is vertrokken;

– datum en tijdstip van vertrek;

– het luchtvaarterrein, helihaven of heliterrein van bestemming.

Elk kwartaal dient een kopie hiervan, onder vermelding van eventuele bijzonderheden te worden gezonden aan de Directeur-Generaal;

d. passagiers onder geleide van daartoe bevoegd personeel naar en van het hefschroefvliegtuig worden geleid;

e. de ten behoeve van het gebruik van hefschroefvliegtuigen op de helihaven voorgeschreven uitrusting in bedrijfszekere toestand verkeert en het in te zetten personeel op die helihaven voor haar taak berekend is.

4. Op of in de onmiddellijke nabijheid van een helihaven op een platform moeten voldoende en deugdelijke reddings- en brandblusmiddelen aanwezig zijn voor het redden van mensenlevens en de bestrijding van vliegtuigbranden alsmede voldoende en ter zake kundig personeel voor de bediening van deze middelen, zulks ter beoordeling van de Directeur-Generaal.

5. Alvorens een helihaven door een hefschroefvliegtuig mag worden gebruikt, moet toestemming zijn verkregen van de beheerder van de helihaven.

HOOFDSTUK III BALLONNEN

Titel 1 Kabelballonnen

Artikel 9

De verbodsbepalingen van artikel 14, eerste lid, onder a en b van de Luchtvaartwet, zijn niet van toepassing in geval van het doen opstijgen en het doen landen van een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein, met kabelballonnen indien aan de in dit artikel gestelde voorschriften wordt voldaan:

1. van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het ballonterrein moet toestemming zijn verkregen.

2. door de burgemeester van de gemeente waarin het ballonterrein is gelegen, moet in verband met de openbare orde en veiligheid, een verklaring van geen bezwaar zijn verleend.

3. een ballonterrein moet verder zijn gelegen dan 4 kilometer van de grens van een ingevolge de Luchtvaartwet aangewezen niet gecontroleerd luchtvaartterrein.

4. een ballonterrein moet zijn gelegen buiten een luchtvaartterreinverkeersgebied (ATZ).

5. indien het ballonterrein is gelegen binnen een plaatselijk verkeersleidingsgebied moet vooraf toestemming zijn verkregen van de plaatselijke verkeersleidingsdienst van het betrokken luchtvaartterrein en het ballonterrein verder zijn gelegen dan 5 kilometer van de grens van het betrokken luchtvaartterrein. De kabelballon mag daarbij niet hoger stijgen dan 50 m boven de grond of het water;

indien het oplaten zal plaats vinden op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, moet deze toestemming voor wat een plaatselijk verkeersleidingsgebied rond een militair luchtvaartterrein betreft, op de daaraan voorafgaande werkdag vóór 16.45 uur zijn verkregen.

6. voor een ballon gevuld met een onbrandbaar gas, moet het ballonterrein over een gebied met een middellijn gelijk aan ten minste tweemaal de grootste lengte van de ballon met de grondverankering als middelpunt vrij zijn van publiek en hindernissen.

7. voor een ballon gevuld met een brandbaar gas, moet het ballonterrein, als bedoeld in het zesde lid zodanig zijn afgescheiden, dat het publiek de ballon en de eventueel benodigde gasvulapparatuur nergens dichterbij dan tot op 40 meter kan benaderen; op het ballonterrein moeten voldoende en deugdelijke brandblusmiddelen (doch ten minste één of twee verrijdbare blustoestellen met een vulling van 50 respectievelijk 25 kg bluspoeder) alsmede voldoende en deskundig personeel voor de bediening van deze blusmiddelen, aanwezig zijn.

8. tijdens het opstijgen en landen van de kabelballon mogen, met inachtneming van het gestelde in het zesde lid, binnen een gebied met de grondverankering als middelpunt en een middellijn gelijk aan tenminste driemaal de grootste lengte van de ballon geen hindernissen aanwezig zijn met een grotere hoogte dan 4 meter boven het aardoppervlak.

9. tijdens het in de lucht houden van de kabelballon mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat vanaf het gebied bedoeld in het achtste lid en aanvangend op een hoogte van 4 meter, oploopt met een helling van 1:1 (hoogte:afstand), tot een afstand van 100 meter.

10. het doen opstijgen en in de lucht houden mag slechts geschieden bij een horizontaal zicht van ten minste 1,5 kilometer en een verticale afstand van de ballon tot het wolkendek van ten minste 150 meter, terwijl de windsterkte niet meer mag bedragen dan 10 meter per seconde.

11. aan boord van de kabelballon mogen zich geen personen bevinden.

12. de kabelballon mag niet hoger stijgen dan 100 meter boven de grond, behoudens het gestelde in het vijfde lid.

13. op het ballonderrein, als bedoeld in het zesde of het zevende lid mag slechts één kabelballon tegelijkertijd worden opgelaten.

14. de kabelballon moet op deugdelijke wijze zijn verankerd en zijn voorzien van een inrichting om het gas bij onverhoopt losraken van de kabelballon van de grondverankering op snelle wijze te kunnen laten ontsnappen.

15. gedurende de tijd dat de kabelballon op of boven het ballonderrein aanwezig is, moet de eigenaar of houder van de kabelballon zorg dragen voor een permanente bewaking van de kabelballon en bijbehorende gasvulapparatuur, door ten minste één deskundig persoon.

Titel 2 Vrije ballonnen

Artikel 10

De verbodsbepaling van artikel 14, eerste lid onder a van de Luchtvaartwet is niet van toepassing in geval van het opstijgen of doen opstijgen van een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein, met een vrije ballon, indien aan de in dit artikel gestelde voorschriften wordt voldaan:

1. van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het ballonderrein moet toestemming zijn verkregen.

2. door de burgemeester van de gemeente waarin het ballonderrein is gelegen moet in verband met de openbare orde en veiligheid, een verklaring van geen bezwaar zijn verleend.

3. het ballonderrein moet zijn gelegen buiten een luchtvaartterreinverkeersgebied (ATZ).

4. indien het ballonderrein is gelegen binnen 4 kilometer van de grens van een ingevolge de Luchtvaartwet aangewezen niet gecontroleerd luchtvaartterrein, moet de opstijging vooraf worden gecoördineerd met de havenmeester van het betrokken luchtvaartterrein.

5. indien het ballonderrein is gelegen binnen een plaatselijk verkeersleidingsgebied, moet vooraf toestemming zijn verkregen van de plaatselijke verkeersleidingsdienst; indien de opstijging zal plaats vinden op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, moet deze toestemming voor wat betreft een plaatselijk verkeersleidingsgebied, rond een militair luchtvaartterrein op een daaraan voorafgaande werkdag vóór 16.45 uur zijn verkregen.

6. de hindernissituatie rond het ballonderrein moet zodanig zijn, dat in de richting van de opstijging eventuele hindernissen door de vrije ballon met een hoogteverschil van ten minste 15 meter kunnen worden overvaren.

7. het ballonderrein moet, met inachtneming van het gestelde in het tiende lid zodanig zijn afgescheiden, dat toeschouwers een heteluchtballon(nen) nergens dichterbij kunnen naderen, dat tot op ten minste 10 meter van de mand en de uitgelegde ballon en tot op ten minste 40 meter van een gasballon en de benodigde gasvulapparatuur, indien de vulling uit een brandbaar gas bestaat.

8. binnen de afscheiding, als bedoeld in het zevende lid mogen geen andere personen verblijven dan de opvarenden en de personen die werkzaamheden hebben te verrichten die aan de opstijging zijn verbonden, zij moeten als zodanig duidelijk herkenbaar zijn.

9. ingeval van een opstijging van een vrije ballon met een vulling bestaande uit brandbaar gas mag op het ballonterrein niet worden gerookt noch mogen daar vuurverwekkende voorwerpen of middelen aanwezig zijn;

ten behoeve van de personen als bedoeld in het achtste lid moeten in dit geval borden zijn geplaatst met het duidelijk leesbare opschrift: «Open Vuur en Roken Verboden», tevens moeten dan op het ballonterrein voldoende en deugdelijke brandblusmiddelen, doch ten minste één of twee verrijdbare blustoestellen met een vulling van 50 respectievelijk 25 kg bluspoeder, alsmede voldoende en deskundig personeel voor de bediening van deze blusmiddelen aanwezig zijn.

10. de plaats van opstijging op het ballonterrein, moet, met inachtneming van het gestelde in het zevende lid zodanig worden gekozen, dat zich over de eerste 50 meter van de projectie van de vermoedelijke richting van de opstijging en in een strook met een breedte van 10 meter ter weerszijden van deze projectie, geen publiek bevindt.

11. een opstijging van een vrije ballon die door middel van een kabel tijdelijk is bevestigd aan het aardoppervlak mag alleen worden uitgevoerd bij windsnelheden van minder dan 3 meter/seconden, de vrije ballon mag daarbij niet hoger stijgen dan 50 meter boven het aardoppervlak.

12. indien het ballonterrein door meer dan vijf vrije ballonnen zal worden gebruikt, dient dit voornemen schriftelijk te worden gemeld aan de Directeur-Generaal.

Artikel 11

1. De verbodsbepaling van artikel 14, eerste lid onder b van de Luchtvaartwet is niet van toepassing in geval van het landen of doen landen op een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein met een vrije ballon, met dien verstande dat de landing niet mag geschieden binnen aaneengesloten bebouwing met inbegrip van industrie- en havengebieden en/of op een weg.

2. Het landen moet zodanig geschieden dat daarbij geen personen, dieren of zaken op de grond in gevaar worden gebracht.

HOOFDSTUK IV LANDBOUWVLIEGTUIGEN

Artikel 12

De verbodsbepalingen bedoeld in artikel 14, eerste lid van de Luchtvaartwet zijn niet van toepassing in geval van het opstijgen en doen opstijgen van en het landen en doen landen op niet als luchtvaartterrein aangewezen terreinen met landbouwvliegtuigen met een maximaal toegestane startmassa van 6000 kg of minder en het inrichten van dergelijke terreinen, indien aan de in dit hoofdstuk gegeven voorschriften wordt voldaan.

Titel 1 Landbouwvleugelvliegtuigen

Artikel 13

1. Van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het terrein, dat door landbouwvleugelvliegtuigen zal worden gebruikt, moet toestemming zijn verkregen.

2. Door de burgemeester van de gemeente waarin het terrein is gelegen, moet in verband met de openbare orde en veiligheid, een verklaring van geen bezwaar zijn verleend.

3. Het terrein moet zijn gelegen buiten een luchtvaartterreinverkeersgebied (ATZ).

4. Ten behoeve van het landen en opstijgen met landbouwvleugelvliegtuigen op het terrein moet een strook beschikbaar zijn met een lengte ten minste gelijk aan de startlengte als vermeld in het Aanhangsel voor bijzondere doeleinden landbouwwerkzaamheden, behorende bij het vlieghandboek van het betreffende luchtvaartuig.

5. De breedte van de strook moet ten minste tweemaal de spanwijdte bedragen van het landbouwvleugelvliegtuig dat gebruik maakt van de strook, doch niet minder dan 30 meter.

6. In de strook moet de bodemgesteldheid, voor wat betreft de vlakheid en de draagkracht, dusdanig zijn dat een landbouwvleugelvliegtuig, op een veilige wijze kan starten en landen binnen de in het bij dat luchtvaartuig behorende vlieghandboek gestelde gebruiksbeperkingen.

7. In het midden, binnen de grenzen van de strook moet een baan aanwezig zijn met een lengte gelijk aan die van de strook en een breedte van ten minste twee maal de spoorbreedte van het te gebruiken landbouwvleugelvliegtuig. Op deze baan mogen geen hindernissen aanwezig zijn en mag de gewashoogte niet meer dan 15 centimeter bedragen.

8. In de strook mogen geen hindernissen aanwezig zijn. De gewashoogte in de strook mag hoger zijn dan 15 centimeter, voorzover deze geen gevaar oplevert voor een veilige vluchtuitvoering en de vleugels van het landbouwvleugelvliegtuig of de daaraan bevestigde voorzieningen ruim vrij blijven van die gewassen.

9. In de in- en uitvliegsectoren van de strook mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak, dat met de korte zijde van de strook als basis, oploopt onder een hoek van 1:20 (hoogte:afstand) over een afstand gelijk aan de startlengte als genoemd in het vierde lid.

10. Ter weerszijden van de strook en de in- en uitvliegsectoren mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat met de lange zijde van de strook als basis oploopt onder een hoek van 1:5 (hoogte:afstand) tot een afstand van 75 meter uit de hartlijn van de strook.

11. De snijlijnen van de in het negende en tiende lid genoemde vlakken bepalen de divergentie van het vlak, genoemd in het negende lid.

12. In het geval er zich in de in het negende en tiende lid genoemde vlakken een weg of een spoorweg bevindt moet met een hindernishoogte van 4,5 meter en respectievelijk 5,5 meter boven die weg of spoorweg rekening worden gehouden.

13. De exploitant moet zodanig maatregelen nemen, dat tijdens het gebruik van het terrein zich geen personen of dieren op het terrein kunnen bevinden.

14. Tijdens het innemen van brandstof moeten in de directe nabijheid van het luchtvaartuig brandblusmiddelen aanwezig zijn, bestaande uit ten minste één draagbaar blustoestel met een vulling van tenminste 9 kg bluspoeder.

15. Bij het gebruik van het terrein moet nabij de strook de windrichting zijn aangegeven door middel van een windzak, een vlag of een ander gelijkwaardig middel.

16. De exploitant is verplicht ten minste éénmaal per kalenderjaar het voornemen dat een terrein met één of meer landbouwvleugelvliegtuigen zal worden gebruikt, schriftelijk te melden aan de Directeur-Generaal en de Commandant Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie, met dien verstande dat deze melding in ieder geval 24 uur voor de dag dat dit terrein voor de eerste maal zal worden gebruikt, moet zijn gedaan.

17. Bij dringende noodzaak kan de Directeur-Generaal de termijn van 24 uur als bedoeld in het vorige lid verkorten.

18. In de in het zestiende lid bedoelde brief moet ten minste worden vermeld, dan wel in afschrift worden bijgevoegd:

- a. fabrikaat en type van het (de) te gebruiken landbouwvleugelvliegtuig(en) en een afschrift van het bij het vlieghandboek behorende aanhangsel voor bijzondere doeleinden landbouwwerkzaamheden;
- b. de tijdvakken waarin het terrein zal worden gebruikt;
- c. afmetingen van de strook en de hierin gelegen baan;
- d. de verklaring van geen bezwaar van de gemeente waarin het betrokken terrein is gelegen alsmede door middel van een kaart of plattegrond de geografische ligging van het terrein in die gemeente;
- e. de verklaring van geen bezwaar van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het betrokken terrein.

19. Voordat van het terrein gebruik mag worden gemaakt is de exploitant verplicht zich ervan te vergewissen, dat het betrokken terrein tenminste voldoet aan de in deze titel gestelde voorschriften. Hij dient er tevens voor zorg te dragen dat de gezagvoerder(s) van het (de) landbouwvleugelvliegtuig(en) wordt (worden) ingelicht over de terrein-omstandigheden en de hindernissituatie in de directe omgeving van het terrein.

20. Ten tijde van het daadwerkelijke gebruik van het terrein moet de exploitant er voor zorg dragen, dat de verklaringen van geen bezwaar als bedoeld in het achttiende lid, alsmede het bewijs dat de in het zestiende lid bedoelde brief is verzonden, bij het terrein ter inzage aanwezig zijn.

Titel 2 Landbouwhefschroefvliegtuigen

Artikel 14

1. Het gestelde in artikel 13, eerste tot en met het derde lid, alsmede het twaalfde tot en met het twintigste lid is van overeenkomstige toepassing op landbouwhefschroefvliegtuigen.

2. Ten behoeve van het landen en opstijgen met een landbouwhefschroefvliegtuig moet het terrein over een oppervlakte van ten minste 25 x 35 meter vrij zijn van hindernissen en mogen zich bij het gebruik op het terrein geen personen of dieren bevinden.

3. In de in- en uitvliegsectoren van het terrein mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat met de korte zijde van het terrein als basis oploopt onder een hoek van 1:8 (hoogte:afstand) tot een afstand van 300 meter.

4. Ter weerszijden van de lange zijde: van het terrein en van de in- en uitvliegsectoren mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat vanaf de lange zijden van het terrein oploopt onder een hoek van 1:2 (hoogte:afstand) tot een afstand van 75 meter.

5. De snijlijnen van de in het vierde en vijfde lid genoemde vlakken bepalen de divergentie van het vlak, genoemd in het vierde lid.

HOOFDSTUK V ZWEEFVLIEGTERREINEN

Titel 1 Het inrichten van Zweefvliegterreinen

Artikel 15

De verbodsbepaling bedoeld in artikel 14, eerste lid onder c van de Luchtvaartwet is niet van toepassing in geval een terrein als zweefvliegterrein wordt ingericht, indien aan alle in deze titel gegeven voorschriften wordt voldaan.

Artikel 16

1. Voor het verkrijgen van toestemming voor de aanleg, inrichting en uitrusting van een zweefvliegterrein, moet een daartoe strekkend verzoek worden ingediend bij de Directeur-Generaal. Hierbij moeten tenminste de volgende gegevens worden overgelegd;

a. een overzichtstekening schaal 1:2500 waarop is aangegeven:

1°. de grens van het zweefvliegterrein;

2°. de lierbanen, opstelplaats(en) van de lier, startterrein(en), opstelplaats(en) en landingsterrein(en) van de zweefvliegtuigen, baan/banen voor motorzweefvliegtuig(en), alsmede het voor het publiek toegankelijk gedeelte van het zweefvliegterrein;

3°. de hindernishoogten rond het zweefvliegterrein in gebieden zoals aangegeven in het tweede lid onder h, i, j, k, l, o, p, en q;

4°. de plaats en afmetingen van opstallen in gebruik door de beheerder;

5°. de in- en uitvliegsectoren van de motorzweefvliegtuig(en);

b. het type te gebruiken motorzweefvliegtuig(en);

c. een verklaring van geen bezwaar van de eigenaar of zakelijk gerechtigde van het zweefvliegterrein;

d. een verklaring van geen bezwaar van de burgemeester van de gemeente waarin het betrokken zweefvliegterrein is gelegen.

2. Het zweefvliegterrein moet in ieder geval aan de volgende voorschriften voldoen:

a. voor het opstijgen van zweefvliegtuigen moet een terrein beschikbaar zijn met een lengte ten minste gelijk aan de lengte van de lierkabel en een breedte van ten minste 150 meter, vrij van hindernissen en oneffenheden welke gevaar kunnen opleveren bij een afgebroken start of noodlanding;

b. de opstelplaats van de lier moet op een afstand van ten minste 25 meter van de grens van het zweefvliegterrein zijn gelegen;

c. de lierkabel moet op de lierbaan in een rechte lijn kunnen worden uitgereden;

d. het startterrein moet een lengte van ten minste 150 meter en een breedte van ten minste 50 meter hebben;

e. een opstelplaats voor zweefvliegtuigen moet terzijde van het startterrein zijn gelegen;

f. het landingsterrein moet een lengte van ten minste 75 meter en indien gelijktijdig met meerdere zweefvliegtuigen moet kunnen worden geland, per zweefvliegtuig een breedte van ten minste 30 meter hebben en welke niet zijn gesitueerd ter plaatse van lierbaan, startterrein en opstelplaatsen. Het landingsterrein moet zijn gemarkeerd met voor dit doel geschikte markeringen;

g. de terreingedeelten als genoemd onder d en f moeten voldoende vlak zijn om beschadigingen aan de zweefvliegtuigen te voorkomen, terwijl de gewashoogte maximaal 15 centimeter mag bedragen;

h. in de invliegsector van het landingsterrein mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat met de breedte van het landingssterrein als basis, oploopt met een helling van 1:20 (hoogte:afstand), en aansluit op het horizontale vlak als bedoeld onder k;

i. ter weerszijden van het landingsterrein mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat met de lengte van het landingssterrein als basis, oploopt met een helling van 1:2 (hoogte:afstand) en aansluit op het horizontale vlak als bedoeld onder k;

j. de snijlijnen van de in h en i genoemde vlakken bepalen de divergentie van het vlak genoemd onder h;

k. binnen een gebied met een straal van 1200 meter vanuit de vastgestelde geografische positie van het zweefvliegterrein mogen behoudens toestemming van de Directeur-Generaal, geen hindernissen steken door een denkbeeldig horizontaal vlak op een hoogte van 30 meter boven het hoogst gelegen grondvlak binnen het zweefvliegterrein;

l. in het geval een openbare weg of spoorweg in de nabijheid van de invliegsector(en) van het zweefvliegterrein aanwezig is, dan moet ter bepaling van de ligging van het landingsterrein met een hindernishoogte van 4,5 meter respectievelijk 5,5 meter boven die weg of spoorweg, rekening worden gehouden;

m. de windrichting moet op een van alle zijden zichtbare plaats zijn aangegeven door middel van een windzak of een vlag;

n. voor het landen en opstijgen van motorzweefvliegtuigen moet een baan beschikbaar zijn met een lengte van 300 meter en een breedte van 50 meter en voorzien van een voor dit doel geschikte markering welke afwijkt van die als genoemd in f. Deze baan moet zijn gelegen in een strook van 600 meter lengte en 60 meter breedte waarbij de korte zijde van de baan op een afstand van tenminste 30 meter van het begin van de strook moet zijn gesitueerd;

o. in de in- en uitvliegsectoren van het landingsterrein dat wordt gebruikt door motorzweefvliegtuigen, mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat met de korte zijde van de onder n genoemde strook als basis, oploopt met een helling van 1:20 (hoogte:afstand) tot een afstand van 600 meter;

p. ter weerszijden van de strook en de in- en uitvliegsectoren mogen geen hindernissen steken door een denkbeeldig vlak dat vanaf de lange zijde van de strook oploopt met een helling van 1:5 (hoogte:afstand) tot een afstand van 150 meter;

q. de snijlijnen van de onder o en p genoemde vlakken, bepalen de divergentie van het vlak onder o.

Artikel 17

1. De beheerder moet zorgdragen dat:

a. van het zweefvliegterrein een veilig gebruik kan worden gemaakt;

b. maatregelen worden getroffen voor een behoorlijk toezicht op de veiligheid en goede orde op het zweefvliegterrein.

2. De beheerder is verplicht de Directeur-Generaal in te lichten omtrent onregelmatigheden in het gebruik van het terrein.

3. De beheerder draagt zorg dat starts en landingen van motorzweefvliegtuigen in een register worden bijgehouden. Elk kwartaal dient een kopie hiervan, onder vermelding van eventuele bijzonderheden, te worden gezonden aan de Directeur-Generaal.

Titel 2 Gebruik van zweefvliegterreinen

Artikel 18

De verbodsbepalingen bedoeld in artikel 14, eerste lid onder a en b van de Luchtvaartwet zijn niet van toepassing in geval van het opstijgen en doen opstijgen en het landen en doen landen van, respectievelijk op een zweefvliegterrein met zweefvliegtuigen en motorzweefvliegtuigen indien aan de in dit hoofdstuk gegeven voorschriften wordt voldaan.

Artikel 19

1. Gedurende het opstijgen en landen mogen zich op de terreinge-deelten als genoemd in artikel 16 tweede lid, onder c, d, f en onder n geen onbevoegde personen bevinden;

2. Het opstijgen en doen opstijgen van zweefvliegtuigen door middel van een lier mag slechts geschieden indien de vallende lierkabel niet buiten de begrenzing van het zweefvliegterrein kan vallen en geen letsel zal kunnen veroorzaken aan personen;

3. Gelijktijdig opstijgen of doen opstijgen van meerdere zweefvliegtuigen en/of motorzweefvliegtuigen is niet toegestaan;

4. Gelijktijdig landen van zweefvliegtuigen en motorzweefvliegtuigen alsmede van meerdere motorzweefvliegtuigen op de in artikel 16, tweede lid onder f respectievelijk onder n genoemde baan is niet toegestaan;

5. Tijdens het gebruik van motorzweefvliegtuigen moeten op of nabij de baan voor motorzweefvliegtuigen brandblusmiddelen, bestaande uit ten minste een draagbaar blustoestel met een vulling van tenminste 9 kg bluspoeder aanwezig zijn;

6. Indien een zweefvliegterrein is gelegen binnen een plaatselijk verkeersleidingsgebied moet voor het gebruik van dat zweefvliegterrein vooraf toestemming zijn verkregen van de plaatselijke verkeersleidingsdienst.

Artikel 20

De verbodsbepaling bedoeld in artikel 14, eerste lid onder b van de Luchtvaartwet is niet van toepassing in geval van het landen van een zweefvliegtuig op een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein, met dien verstande dat de landing niet mag geschieden binnen aaneengesloten bebouwing met inbegrip van industrie- en havengebieden en/of op een weg.

HOOFDSTUK VI SLOTBEPALINGEN

Artikel 21

Ons besluit van 14 december 1976 Staatsblad 1976, 716 houdende regelen inzake het met luchvaartuigen opstijgen en landen op niet als luchtvaartterrein aangewezen terreinen, wordt ingetrokken.

Artikel 22

Dit besluit treedt in werking twee maanden na het verschijnen van het Staatsblad waarin het is opgenomen.

Artikel 23

Dit besluit kan worden aangehaald als «Besluit inrichting en gebruik niet aangewezen luchtvaartterreinen».

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 14 oktober 1988

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Defensie,
F. Bolkestein

Uitgegeven de tweeëntwintigste november 1988

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 13 december 1988, nr. 242.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

In de praktijk is de behoefte ontstaan het besluit van 14 december 1976 stbl. 716, houdende vaststelling van een regeling inzake het met luchtvaartuigen opstijgen en landen op niet als luchtvaartterrein aangegeven terreinen, geheel te herzien, aangezien veelal niet kan worden voldaan aan de voorwaarden van die regeling, omdat met name het gebruik van hefschroefvliegtuigen voor het vervoer van personen of goederen dan wel voor het uitvoeren van specifieke werkzaamheden, en het gebruik van ballonnen enorm is toegenomen. Met name geldt dit ten aanzien van de voorwaarden genoemd in artikel 3 onder a, b en n en artikel 5 onder a van deze regeling.

Voor de betrokken luchtvaartbedrijven houdt dit in, dat een verzoek om ontheffing voor het gebruik van een terrein, niet zijnde een luchtvaartterrein, drie weken voordat de operatie plaats vindt moet zijn ingediend. Door deze procedure kan veelal niet effectief en op korte termijn op de vraag naar vervoer met hefschroefvliegtuigen worden gereageerd. Dezelfde argumenten zijn van toepassing op de landbouwluftvaart en het ballonvaren.

Daarnaast worden er elk jaar, voor een aantal terreinen bij ziekenhuizen, alsmede voor zweefvliegerterreinen en terreinen welke worden gebruikt door de landbouwluftvaart, voor een langere periode, veelal een jaar, ontheffingen verleend van het gestelde in artikel 14, eerste lid onder a, b en c van de Luchtvaartwet, op grond van het gestelde in het tweede lid onder b van dat artikel. Op dezelfde grond zijn ten behoeve van het gebruik van hefschroefvliegtuigen van de Koninklijke Luchtmacht en Marine en van de Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie, tot wederopzeggens ontheffingen verleend van de verbodsbepalingen neergelegd in het eerste lid onder a en b van dat artikel.

In het algemeen kan worden gesteld dat in deze gevallen artikel 14, tweede lid onder b van de Luchtvaartwet oneigenlijk wordt gebruikt. Het inrichten van een terrein voor het opstijgen en landen van luchtvaartuigen is immers per definitie niet incidenteel van aard en strookt dan ook niet met het karakter van een ontheffing. Dit geldt tevens voor het gebruik en de inzet van militaire hefschroefvliegtuigen en hefschroefvliegtuigen in gebruik bij het Korps Rijkspolitie. Tenslotte dreigde er een overlap te ontstaan ten aanzien van de inrichting en het gebruik van helihavens aan boord van mijnbouwinstallaties, tussen de drie en twaalf zeemijlen uit de kust, waar zowel de Luchtvaartwet als de mijnwetgeving van toepassing zijn.

Bij de herziening is de vorm gekozen van vaststelling van een geheel nieuw besluit, met intrekking van het bestaande. In het onderhavige Besluit wordt rekening gehouden met de hiervoor genoemde overwegingen en met de bezwaren, die bij de toepassing van de oude regeling zijn gebleken.

Voorts is naar een systematischer indeling gestreefd. Zo is het nieuwe ontwerp ingedeeld in hoofdstukken en titels en zijn in het eerste hoofdstuk definities opgenomen, welke betrekking hebben op die soorten luftvaart, welke in het besluit worden geregeld.

Met betrekking tot vrije bemande ballonnen is gebleken dat met name de voorwaarde in artikel 5 onder a van de huidige regeling is achterhaald.

Voor het geval een opstijging plaats vindt binnen een plaatselijk verkeersgebied van een luftvaartterrein wordt het voldoende geacht indien hiervoor toestemming van de betreffende verkeersleidingsdienst is verkregen, terwijl voor ongecontroleerde luftvaartterreinen de afstand kan worden teruggebracht, zonder dat hierdoor de veiligheid van het

luchtvaartterreinverkeer in het geding komt. Daarnaast zijn een aantal nieuwe gezichtspunten verwerkt welke, voor zover nodig, artikelsgewijs zijn toegelicht. Bovengenoemde wijzigingen zijn eveneens van toepassing op het gebruik van kabelballonnen.

Ten slotte wordt opgemerkt dat bij deze herziening het accent is verlegd naar de eigen verantwoordelijkheid van de gezagvoerder, zonder daarbij afbreuk te doen aan de toezichhoudende taak van de overheid. Daartoe zijn een aantal bepalingen opgenomen welke de controle daarop waarborgen.

Het besluit van 21 mei 1981, Stb. 343, houdende vaststelling van enige regels ter beperking van de geluidhinder door luchtvaartuigen, zal zodanig worden aangepast dat dit ook op de terreinen waarop dit Besluit van toepassing is betrekking zal hebben.

Deregulering

Het onderhavige besluit beoogt een vereenvoudiging van de procedures om te komen tot het gebruik van niet aangewezen luchtvaartterreinen. Waar in het verleden steeds een ontheffing diende te worden aangevraagd om een dergelijk gebruik te bewerkstelligen kan dit nu geschieden door te voldoen aan de regels van dit besluit. Een wens die vanuit de praktijk veel is gehoord.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2, eerste en tweede lid

Zoals in de algemene toelichting reeds vermeld, zijn voor hefschroefvliegtuigen van de Koninklijke Luchtmacht en Marine en voor die van de Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie voor onbepaalde tijd ontheffingen verleend van artikel 14, eerste lid van de Luchtvaartwet. In het onderhavige ontwerp zijn deze ontheffingen, zij het in gewijzigde vorm, verwerkt. Daarnaast is voor burgerhefschroefvliegtuigen welke worden ingezet ten behoeve van spoedeisende hulpverlening, het verbod van artikel 14, eerste lid niet van toepassing.

Artikel 2, derde lid

Ongeacht of mijnbouwinstallaties zich binnen de drie mijls- danwel 12 mijlszone bevinden, is het gebruik van de helihaven aan boord van zo'n installatie hiermede geregeld.

Artikel 3, 4 en 5

In artikel 3 zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot de ligging van een heliterrein ten opzichte van een militair luchtvaartterrein, aangesloten woonbebouwing, een openbare weg en de bebouwde kom van een gemeente. Daarnaast geeft dit artikel een opsomming van voorwaarden waaronder het gebruik van een heliterrein door hefschroefvliegtuigen wordt toegestaan.

Er is geen gewichtsbepanking meer opgenomen, terwijl de afstand tot bestaande luchtvaartterreinen is teruggebracht van 10 km naar 4 km en zelfs binnen deze afstand na coördinatie met de betrokken havenmeester kan een heliterrein worden gebruikt. De afstand tot aaneengesloten bebouwing en wegen is teruggebracht naar 50 meter. Omdat bij de herziening van de bestaande regeling het accent is verlegd naar de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaar van het hefschroefvliegtuig en de gezagvoerder, zijn bepalingen opgenomen, welke het voor de betrokken

luchtvaartmaatschappij en/of gezagvoerder mogelijk maken, een geschikt terrein te kiezen.

Teneinde bij de keuze van een heliterrein en bij de operaties daarop de geluidshinder te beperken en, ten aanzien van éénmotorige hefschroefvliegtuigen de veiligheid op de grond te waarborgen, zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot het vliegen over gebieden met aaneengesloten bebouwing en/of mensenverzamelingen.

Artikel 4 is opgedeeld in drie leden.

In het eerste lid staan voorwaarden waaraan het heliterrein moet voldoen als het gaat om meer dan twee landingen en opstijgingen per dag, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van rondvluchten.

Het tweede lid laat voor meermotorige hefschroefvliegtuigen de mogelijkheid af te kunnen wijken van de voorwaarden dat de hindernisvrije in- en uitvliegsectoren een helling van 1:8 en het zijvlak een helling van 1:2 moeten hebben. Afhankelijk van de gewichts/vermogensverhouding van het betrokken hefschroefvliegtuig en de heersende weersomstandigheden, zal voor elke vlucht door de gezagvoerder moeten worden bepaald of de hindernissituatie ter plaatse zodanig is, dat hij een veilig gebruik kan maken van het terrein.

In het derde lid staan voorwaarden waaraan het heliterrein moet voldoen als het gaat om niet meer dan twee landingen en opstijgingen per dag, bijvoorbeeld voor het ophalen en afzetten van passagiers of vracht. Het vierde lid van artikel 3 ten aanzien van éénmotorige hefschroefvliegtuigen blijft daarbij onverminderd van kracht. Deze bepaling geeft echter de mogelijkheid om van een relatief klein terrein (anderhalf maal de lengte over alles) twee landingen en twee starts uit te voeren, waarbij de beoordeling of het terrein, in verband met de eventueel aanwezige hindernissen, veilig kan worden gebruikt, ook door middel van een luchtverkenning kan geschieden. Of de landingen en opstijgingen veilig kunnen worden uitgevoerd, is geheel ter verantwoording van de gezagvoerder, die dit aan de hand van de in het vlieghandboek van het betrokken hefschroefvliegtuig neergelegde procedures en de heersende weersomstandigheden, moet beoordelen.

Gezien het overwegende incidentele karakter van het in deze regeling beoogde gebruik van hefschroefvliegtuigen is de bepaling in de huidige regeling, artikel 3 onder g komen te vervallen. Het gebruik van hefschroefvliegtuigen tot nu toe, alsmede de uitkomsten van een onderzoek van ongevallen met hefschroefvliegtuigen in de afgelopen vijftien jaar geven geen aanleiding een zodanige bepaling te handhaven. Wel zijn in deze regeling bepalingen opgenomen dat tijdens het tanken van een hefschroefvliegtuig en op helihavens welke worden ingericht op gebouwen en dergelijke, brandweervoorzieningen aanwezig moeten zijn, het laatste in verband met de veelal geringe ontvluchtingsmogelijkheden voor inzittenden en het verhoogde risico voor personen in het gebouw, zeker waar dit ziekenhuizen betreft.

Het overheidstoezicht op het gebruik van heliterreinen wordt gewaarborgd door de bepalingen welke zijn opgenomen in artikel 5.

Artikel 6, eerste lid

Het gebruik van een helikopterdek op een mijnbouwinstallatie vanaf drie zeemijlen tot en met het Nederlandse Continentale Plat was reeds geregeld bij een door het ministerie van Economische Zaken in overeenstemming met het ministerie van Verkeer en Waterstaat afgegeven vergunning. Op grond van het mijnreglement Continentaal Plat en het mijnreglement 1964 zijn ten aanzien van de inrichting en uitrusting van een dergelijk helikopterdek nadere regelen gesteld welke van toepassing zijn op zowel het Continentaal Plat als het Nederlands territorium waaronder de territoriale wateren.

Door opnemng van het bepaalde van artikel 6, eerste lid, wordt voorkomen dat onnodig en dubbel werk wordt verricht, terwijl voor de betrokken luchtvaartmaatschappij en mijnbouwonderneming duidelijkheid wordt verschaft.

Artikel 6, tweede lid onder a

Jaarlijks worden voor een aantal ziekenhuizen ontheffingen verleend van het gestelde in artikel 14, eerste lid onder a, b en c van de Luchtvaartwet. Gezien het feit dat de inrichting van deze terreinen geen incidenteel karakter draagt, doch het gebruik wel, is de voorgestelde constructie op basis van een algemene maatregel van bestuur meer in lijn met de bedoeling van de wetgever.

Artikel 6, tweede lid onder b

Hiermee wordt het gebruik van helikopterdekken op andere installaties en bouwwerken zoals b.v. het «REM-eiland» voor de kust van Noordwijk, binnen de territoriale wateren, gelegaliseerd.

Artikel 6, tweede lid onder c en artikel 7 en 8

Teneinde tegemoet te komen aan de vraag naar het mogen inrichten van helihavens voor het vervoer ten eigen behoeve, dan wel ten behoeve van vervoer voor eigen bedrijf, is de bepaling van artikel 6, tweede lid onder c opgenomen.

Tot op heden is het op grond van de huidige wetgeving niet mogelijk op een permanente basis een dergelijke helihaven in te richten ten behoeve van incidenteel gebruik en moeten aanvragen in die richting telkens worden afgewezen.

Gelet op het feit dat specifieke eisen voor de inrichting en uitrusting van helihavens momenteel onderwerp zijn van internationaal overleg en dat deze eisen aan verandering onderhevig zijn en mede gelet op het feit dat er onderscheid dient te worden gemaakt aan de eisen gesteld aan helihavens op de grond en die op een constructie of dak, zijn in artikel 7 alleen de basiseisen voor de aanleg, inrichting en uitrusting vastgelegd.

In artikel 8 wordt nader ingegaan op het gebruik en het beheer van een helihaven. Naast de algemene bepalingen met betrekking tot het aanleggen, inrichten en uitrusten van een helihaven en het gebruik daarvan (artikel 7 en 8), zal terdege rekening moeten worden gehouden met de keuze van de locatie van het terrein in relatie met de te verwachten geluidhinder.

Artikel 9

Naast de in de inleiding gememoreerde aanpassingen hebben de wijzigingen van de bestaande regeling voornamelijk betrekking op een herziening van afstanden in het horizontale vlak, mede in verband met het veelvuldig toepassen van onbrandbaar gas.

Artikel 10

Ook hiervoor geldt hetgeen in de inleiding reeds is gememoreerd met betrekking tot het gestelde in artikel 5 onder a van de huidige regeling.

Daarnaast hebben de wijzigingen met name betrekking op:

– de verklaring van geen bezwaar van de burgemeester van de gemeente waar de opstijging plaats vindt, in plaats van de benodigde toestemming in de huidige regeling;

- de afstand van het publiek tot een hete luchtballon, waarvan in de praktijk is gebleken dat deze ruimer gesteld waren dan uit veiligheids-oogpunt noodzakelijk wordt geacht;
- een opheffing van het verbod gelijktijdig met meerdere vrije ballonnen op te stijgen.

Artikel 11

Teneinde misverstanden te voorkomen wordt opgemerkt, dat onder «weg» in dit artikel moet worden verstaan hetgeen hieromtrent is gedefinieerd in de Wegenverkeerswet.

Artikel 12, 13 en 14

Daar de noodzaak tot de intensieve controle op de landbouwvluchtvaart, met betrekking tot het gebruik van terreinen door landbouwvliegtuigen zoals deze tot nu toe ten gevolge van de verlening van individuele ontheffingen werd uitgevoerd, in de praktijk niet is gebleken, wordt met deze regeling voor wat betreft de verantwoordelijkheden voor de dagelijkse gang van zaken in de landbouwvluchtvaart, een accentverschuiving van de rijksoverheid naar exploitanten en gezagvoerders van landbouwvliegtuigen, beoogd.

De mogelijkheden tot het houden van een minimum aan noodzakelijk toezicht van overheidswege wordt in deze regeling gewaarborgd. Tevens worden mede daardoor op een aanvaardbare wijze de mogelijkheden voor exploitanten van landbouwvluchtvaartuigen om meer flexibel te kunnen opereren, vergroot.

Elke exploitant moet zorg dragen voor de keuze, de inrichting en de uitrusting van het terrein ten behoeve van het opstijgen en landen van zijn landbouwvliegtuigen. Gezagvoerders, ook zij die in dienst zijn van een exploitant, mogen een dergelijk terrein uitsluitend gebruiken, indien dit terrein tenminste voldoet aan de als minimum gestelde veiligheids-eisen en de daarmee verband houdende gebruiksvoorwaarden. Ter bescherming van beider belangen en die van derden zijn beider verantwoordelijkheden, voorzover niet elders genoemd, omschreven in artikel 13 en in artikel 14 van dit besluit. De hoedanigheid van gezagvoerder en exploitant zijn in één persoon verenigbaar doch in dat geval rusten alle in dit besluit voor de exploitant en gezagvoerder genoemde verplichtingen op één en dezelfde persoon.

Aangezien in Nederland in de praktijk voor landbouwdoeleinden uitsluitend gebruik wordt gemaakt van de categorie kleine vleugelvliegtuigen, zijn de eisen in dit besluit ook uitsluitend afgestemd op deze categorie, hetgeen eveneens tot uitdrukking komt door de in artikel 12 gestelde gewichtsbepaling. Om de mogelijkheid tot een veilig terreingebruik te waarborgen zijn in deze artikelen minimum eisen gesteld, waarmee bij de keuze de uitrusting en het gebruik van een terrein onverminderd rekening dient te worden gehouden.

Ter waarborging van de mogelijkheid tot toetsing door de rijksoverheid van de naleving van de bepalingen van dit besluit, alsmede om kennis te verkrijgen omtrent de mate van terreingebruik op basis van dit besluit, is elke exploitant een meldingsplicht opgelegd als omschreven in artikel 13.

Tevens heeft elke exploitant daarbij de verplichting om ten tijde van het daadwerkelijke gebruik van het terrein, de documenten als bedoeld in artikel 13 lid 20 op het terrein aanwezig te doen zijn.

Artikel 15 t/m 20

Met betrekking tot het landen en opstijgen van zweefvliegtuigen en motorzweefvliegtuigen, alsmede het inrichten van zweefvliegterreinen, zijn de eisen op het gebied van de uitrusting en inrichting van het terrein alsmede de gebruiksvoorwaarden, welke tot op heden jaarlijks in verleende ontheffingen worden gehanteerd, in deze regeling verwerkt.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Defensie,
F. Bolkestein